

LES SACRIFIÉS

Bulletin bimestriel de la Fédération des Victimes du Nazisme enrôlées de Force

Monument aux morts HOEN - KLENGBETTEN - GRASS

Nationalkongress vun den Zwangsrekrutéierten zu Hesper

Et hätt net dierfe passéieren: „d'Plagiat vun der Gëlle Fra“

Den Nationalkongress 2001 gouf vun der Hesper Sektioon mat Bravour préparéiert an och gutt iwwert d'Bühn bruecht. Blumme goufen néiergeluegt beim Monument an der „Allée de la Jeunesse sacrifiée 1940-1945“ a beim Monument aux Morts bei der Hesper Kierch vum Comité central a vun der Hesper Sektioon.

Punkt 15 Auer gouf de Kongress-president Michel Behm d'Bühn fräi fir de Fentenger Kannerchouer „Les Alouettes“ ënner der Direktioun vun der Madame Nicole Dielissen. Dëse Chouer wouss all Delegéierten anzubannen an eng Suite vu bekannte Lëtzebuerger Lidder. Eng wierklech léif Introduktioun.

Duerno war et un der Begréissung vum President Michel Wester. E konnt wëllkomm heeschen de President vum „Mémorial de la Déportation“ vum Guy de Muysen, d'Presidentin vun de „Survivants“, d'Madame Josée Reeff, an de President vun den Tambower Gaston Junck. Der Madame Buergermeeschter vun Hesper Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen goufe Blummen iwwerrecht. 38 Sektione mat 97 Delegéierte goufen op dat hærzlechst

wëllkomm geheescht an der Gemeng Hesper. E kuerze Réckbléck iwwer déi tragesch Evenementer nom 30. August 1942, wéi déi éischt Lëtzebuerger Jongen an eng verhaassten Uniform gezwonge goufen. Hien ass frou iwwer déi gutt Zesummenaarbecht mam Comité central bei dësem Kongress. Och gëtt drunn erënnert, dass an der Hesper Gemeng an all Uert-

schaft e Monument aux Morts un déi tragesch Zäiten erënnert.

Duerno war et um Nationalpresident Jos Weirich, fir d'Delegatiounen ze begréissen a feststellen, dass de Kongress beschlussfähig ass fir déi néideg Ännerungen an de Statuten. Hie bedankt sech bei der Hesper Sektioon fir déi mustergülteg Organisatioun an och fir all dat, wat si am Interessi vun den Zwangsrekrutéierten ënnerholl a gemaach hunn. Hien erënnert och un de fréiere Buergermeeschter Alphonse Theis, dee kierzlech verstuerwen ass an deem déi Zwangsrekrutéiert e grouse Merci schëlleg sinn. Merci och un de Kannerchouer an un de Club des Jeunes vun Ell, déi sech fir eis Saach interesséieren an och scho vill duerfir ënnerholl hunn. Mir si frou, dass mir esou Jongen hanerun eis wëssen.

Ët war dunn um Jim Bolmer, Generalsekretär, fir d'Aktivitéit vum Comité central op de Punkt ze bréngen. Et ass derwärt, fir de Compte rendu nom mëndlechen och schrëftlech festzehalen.

(Photo: Anouk Antony)

Hei dem Jim säi Rapport:

Léif Invitéen, Komerodinnen a Komeroden!

Fir elo keng Zäit ze verléieren a méiglechst an de Programm an an d'Ambiance eranzekommen, maachen ech ee kuerze Réckbléck op de Kongress 2000.

De Kongress 2000 war vun der Sektioon Gemeng Suessem-Bieles organiséiert ginn, a sou wéi et net anescht ze erwaarde war, huet alles bis an de leschten Détail geklappt.

Op dem 6. Mee hate sech 38 Sektione vun 52 méiglechen zu Bieles am Gemengenhaas afont. Am Joer 1999 waren et der ëmmerhinn nach 45.

113 mandatéiert Sektionsdelegéiert waren op Bieles komm, awer am Sall waren 160 Leit „présent“. Éiergäscht waren den Député-maire Fred Sünnen, den Éierebuergermeeschter Metty Greisch, déi Delegéiert vun der „Association des survivants“ an der „Amicale des anciens de Tambow“, souwéi eng staark Delegatioun vum Club des Jeunes vun Ell.

Den Aktivitéitsrapport souwéi och de Finanzbericht an d'Absolutioun duerch d'Reviseuren (déi iwwerens an hirer Fonktioun fir e weidert Joer bestätegt giefen) sinn unanim vun den Delegéierten ugeholl ginn.

D'Sektioon Hesper als eenzege Kandidat gief mat der Organisatioun vum Kongress 2001 chargéiert an dofir si mir haut hei.

Eng Motioun mat der Proposition fir eng Statutenännerung gief vum Kongress ugeholl a steet haut um Programm fir diskutéiert ze ginn.

Wale fir den CC ware keng, also keng Austrëttsserie. Trotzdeem waren am Comité 4 Plazen ze besetzen a Kandidature luegen dem Comité keng fir. Op e leschten Appell vum President hunn zwee Delegéiert, Jules Giersch a Camille Michaelis, hir Bereitschaft signaliséiert fir am Comité matzeschaffen, a si guele cooptéiert. Dofir musse si haut an hirer Fonktioun bestätegt ginn.

A sengem Referat huet de President iwwer de Problem vun de Placemeter an den Alten- a Fleegenheimer geschwat, an huet Informatiounen iwwer d'Entscheidung vun den Zwangsaarbechter geliiwert.

Ning verdéngschtvoll Membere guele mam „Ruban en or“ an 20 mam „Ruban en argent“ ausgezechent.

Et war dunn um Député-maire Fred Sünnen, deen d'Wuert un d'Delegéiert gericht, an dunn op den Éierewäin agelueden huet.

Wéi de President an d'Memberen aus dem CC hir Missioun am Laf vum Joer erfëllt hunn, gesi mir elo an engem abstrakten Aktivitéitsrapport.

4.4. Am Joer 2000 hat d'Associatioun nëmmen eng Comitéssëtzung.

6.5. Nationalkongress zu Bieles, organiséiert vun der Lokalsektioun.

Dofir huet den Zentralcomité awer sechsmol mat dem Federatiounscomité zesummen eng Sëtzung ofgehalen (26.1., 10.4., 12.4., 30.5., 12.7., 30.8.).

Generalversammlungen an eise Sektione hate mir der 21, déi wéinegstens vun engem Member vum CC besicht ware. Dat waren: 30.1. Grosbous, 4.2. Schëffleng, 17.2. Käerch, 18.2. Rämmerech, 16.3. Suessem-Bieles, 11.3. Péiteng, 23.3. Esch/Uelzecht, 24.3. Hesper, 25.3. Diddeleng, 29.3. Lëtzebuerg, 30.3. Beetebueg, 31.3. Réiserbann, 6.4. Walfer, 6.4. Kayl, 7.4. Steesel, 20.4. Contern, 3.6. Gembitz-Deutschwalde, 8.7. Gréiwemaacher, 29.10. Ettelbréck, 1.12. Sud-Ouest, 3.12. Jonglënster. Hei bleift ze bemierken, dass och d'Sektioon lechternach op seng Generalversammlung invitéiert hat, dass awer zur selwechter Zäit eng Federatiounssëtzung war, a bedauerlecherweis lechternach net informéiert gief, dass kee Member vum CC kënn do vertratt sinn. Mir entschëllegen eis formell.

Verschidde Journées commémoratives, déi vu Sektione oder aner befrënd patriotesch Organisationsen, déi och an dem Sënn organiséiert goufen, wou mir mat enger Delegatioun vertratt waren, mat den Datumen no, wéi se komm sinn:

31.1. Veillée nocturne um Kanounenhiwel an an der Krypta mat der Presentatioun vum Dokumentarfilm: De Massaker vu Sonnenburg.

- 27.2. Journée nationale de la Résistance an der Glaciskappell a beim Hinzerter Kräitz.
- 6.4. Zu Walfer: Gedenkmëss mat Dîner a Versammlung, org. vun der Lokalsektioun.
- 9.4. Zu Bettborn, organiséiert vun der Sektoun Bettborn-Grousbous-Viichten a Wahl.
- 14.5. Zu Stroossen vun der lokaler Sektoun EdF.
- 14.5. Zu Uewerkuer vun der lokaler Sektoun EdF.
- 18.5. Een Héichpunkt: Ons Oktavmass (org. Federatioun).
- 21.5. Zu Klierf: Cérémonie du souvenir zu Éiere vum Gl.
- 28.5. Schlussprëssëssioun vun der Oktav.
- 3.6. Journée commémorative vun der Amicale Gembitz-Deutschwalde zu lechternach.
- 12.6. Zu lechternach: Journée commémorative an der Basilika, org. vun der lokaler Sektoun.
- 25.6. An der Stad, Cathedral, beim Monument vun der G.-D. Charlotte an am Cercle, 55. Anniversaire vun der Rentrée vun de Lëtzebuenger Ëmsidler.
- 5.7. Um Beelenhaff: Inauguratioun vun enger Gedenkplack zu Éiere vum Marcel Glesener, Jong aus dem Haus, dien a Russland gefall ass, während a sengem Heemechtshaus 20 Refraktairen an ee Pilote vun der RAF, die mam Parachute huet missen erofsprangen, verstoppt waren. Org. Syndicat d'initiative Jonglënster.
- 7.7. Remembrance Day zu Ettelbréck, org. d'Municipalitéit vun Ettelbréck.
- 8.7. Zu Gréiwemaacher: Journée commémorative an der Kräitzerkappell an enger Rezeptioun an der Kellerei, Org. d'Lokalsektioun.
- 1.9. Zu Schëffleng: Journée commémorative vum Déclenchement vun der Grève vun 1942 an Inauguratioun vun dem réaménagéierte Musée, Org. Gemengenautoritéiten.
- 10.9. Journée commémorative traditionnelle vun der Federatioun Mémorial de la déportation, Gare municipale, Mass an der Häerz-Jesu-Kierch a Schluss um Kanounenhiwwel.
- 15.10. Journée commémorative nationale org. vun der Regierung an der Cathedral, um Kanounenhiwwel a beim Mémorial de la déportation.
- 24.10. Doud vum Léon Schuller, die krichsblann heemkomm ass.
- 29.10. Zu Ettelbréck: Journée commémorative, org. vun der Sektoun.
- 11.11. Journée commémorative vun der Amicale des Anciens de Tambow mat Generalversammlung.
- 9.12. Journée commémorative vun de Jongen, déi de 7. Dezember aus Russland heemkoumen.
- 26.12. Journée commémorative zu Diddeleng, org. vun der lokaler Sektoun.

Mémorial de la Déportation

5 Leit vum CC sinn am „Conseil d'administration“ vum Mémorial d. l. Dép. engagéiert an aktiv niewend hiren Obligatiounen am Zentralcomité (3.2., 22.3., 20.6., 28.7., 4.9., 4.12.)

6 Réunioune vum Conseil d'administration

- 13.1. An der Salle audio-visuelle: Présentatioun vum Vidéo documentaire „De Massaker zu Sonnenburg“.
- 7.2. Presentatioun vum Film iwver d'Emsidlung.
- 5.4. Visite vun engem Grupp Schüler vun Torgau ënner der Féierung vun onsem President.
- 4.5. Visite am Mémorial vum russeschen Ambassadeur.
- 9.5. Filmopnamen an der Synagog, zwecks Creatioun vum Film „Shoa“.
- 26.6. Visite am Mémorial vun engem polnesche Grupp, Leit vu Slonsk (Sonnenburg). Si kruten de Film iwver de Massaker virgeféiert.
- 20.9. Vernissage vun der Wanderausstellung „Le Grand-Duc et les Irish Guards“. Si war op all Donneschdeg a Sonndeg, vum 21.9. bis den 19.11., dat heescht dass och all Kéier eng Persoun hei zur Verfügung huet misse sinn.

- 12.10. Visite vun der Amicale R.A.D Reitdorf.
- 24.10. Zu Zolwer: Kontroll a Berodung fir d'Kreatioun vum Film „Shoa“.
- 9.11. Am Mémorial: Première vum Film „Shoa“ am engste Krees.
- 4.12. Am Mémorial: Présentatioun vum Film „Shoa“ virum „Conseil d'administration“ an der „Communauté juive“ vu Lëtzebuerg.

Entrevuen

- 11.1. An onsem Büro huet e „Groupe de travail“ diskutéiert mat Leit aus der jéngerer Generatioun, déi eng eventuell Mataarbecht an onse Gremie signaliséiert haten.
- 16.3. Eng Delegatioun vum Federatiounscomité hat eng Entrevue beim Staatsminister. Folgend Punkte guewe behandelt: 1. Fondation Aide et assistance aux personnes âgées; 2. Subside fir eng Persoun ze bezuelen, déi stonneweis Büroarbechte mécht (hei speziell Abonnemeter vum „Sacrifiés“); 3. Positioun vun der Regierung zum Thema „Entscheidung vun Zwangsarbeiter“.
- 4.5. Kontaktopnam an Informatioun beim Affekot Georges Pierret.
- 18.5. Rendez-vous mat dem Här Rosenfeld, pensionéierte Schoulmeeschter, dien eng Dokumentatioun iwver d'Zwangsrekrutierung erstelle wëllt.
- 19.5. Eng Delegatioun vum Féd.-Comité huet eng Entrevue mat de Ministere Madame Polfer an Här Goerens, och iwver hir Meenung an der Fro vun der Zwangsarbeiterentscheidung.
- 19.5. Nach ee Rendez-vous mat dem Här Rosenfeld, wou mir him eng Partie Dokumentatioun uvertraut hunn.
- 24.7. **E memorablen Dag:** D'Fondatioun aide et assistance aux personnes âgées ass einfach opgeléist ginn. Mir waren net frau!
- 25.7. Informatiounsgespréich mat der Madame Christiane Hoffelt, déi sech intresséiert un dem Poste fir d'Kartei vum Sacrifiés ze féieren.
- 4.10. Prise de Contact mat den zwou Dammen, déi die vun der OIM vu Bréissel provisorisch hei zu Lëtzebuerg ageriichte Büro geréieren.

Affaires culturelles

- 4.4. Zu Jonglënster am Hotel Central ass onse President an enger Réunioun mat Elèves aus engem Lycée vun Torgau, déi eng wäertvoll Dokumentatioun iwver d'Festung, d.h. de Prisong vun Torgau zesummegehallt hunn, wou jo och vill Lëtzebuenger gefaangen an esouguer ermuert guffen.
- 5.4. Visite vun dem Grupp mat Guidage duerch de President am Memorial.
- 8.5. 55. Anniversaire vum Armistice vun 1945, Receptioun an der russischer Ambassade.
- 7., 21., 28.8. a 4.9. also féiermol Gesankspruef zu Jonglënster fir d'Mass vun onser Journée commémorative.
- 13.9. Zu Rouspert hunn ons Komerode Sängerfrënn sech bei engem gemittlechen Zesummesinn vun deene Strapazen erholl.
- 24.9. Leschten Trëppeltour zu Bieles. Dee Challenge „Wanderpokal“ krut de President iwverrecht, fir en an dem Siège op der Hollerecher Gare ze versuergen.
- 1.12. Zu Bouneweeg am Siège vun der Fondatioun Alzheimer: Iwwerreeche vun engem Chèque vun der Federatioun, 44 000 F, an der Amicale Tambow, 17 000 F. Resultat vum Affer an deene jeweilege Commémorationmassen.
- 6.12. Semaine du Souvenir zu Ell: mat Zäitzeie vun Tambow.
- 8.12. Semaine du Souvenir zu Ell: mat Zäitzeie vun de Juden
- 10.12. Semaine du Souvenir zu Ell: mat Zäitzeie vun den Enrôlés de Force.

Ausland

16.9. Zu Hinzert: Bei der Journée vun der Amicale Hinzert hunn ons Vertrieeder Blummen néiergeluegt.

12.12. Zu Bréissel um Siège vun der OIM huet eng Delegatioun vum Fed.-Comité un enger Informatiounsversammlung deelgeholl.

7.10. E groussen Dag fir onst Land

De Grand-Duc Jean huet ofgedankt an den Ierfgroussherzog Henri huet d'Regentschaft vum Land iwwerholl. All Leit ouni Ausnahm waren invitéiert a konnte partizipéieren. Mir wëllen awer dien aparte Gest vun onsen neie Souverainen net vergiessen, dass si op deem Dag drop gehalen hunn, fir zesumme mat dem President vum Conseil national Raths am President vun onser Federatioun Jos. Weirich beim Monument national de la solidarité luxembourgeoise mat Blummen un ons ermuerete Komeroden ze erënneren.

Nécrologie

Onse Frënd Emile Olsem, die ganz gewëssenhaft d'Stierffäll vun de Leit aus de Joergäng 1920 bis 1927 registréiert, présentéiert lech fir d'Joer 2000 folgend Chifferen: Dammen 369, Hären 362; Total 731. Et bleift awer ze soen, dass dat net alles Membere waren.

Un den Aktivitéiten, déi sech aus dësem abstrakte Rapport erginn, hunn ons Leit aus dem Associatiouns- an dem Federatiounscomité alleguer eng Hand ugepaakt, jiddereen no senge beschte Méiglechkeeten. Hei d'Presenzen: Weirich 64, Junck 24, Reeff 32, Bolmer 55, Olsem 13, Champagne 19, Clees 4, Coner 16, Mme Flammang 19, Giersch 6, Graaff 16, Hames 2, Jacob 21, Melcher 20, Michaelis 4, Reuter 13, Steffen 19.

Hei een extra Merci un d'Leit, dei net am Associatiounscomité sinn: Déi Damme Reeff a Flammang souwéi d'Häre Junck a Steffen.

Merci awer och deene Leit, déi aus verschidde Sektione kommen a sech zur Verfügung stellen, fir de Guidage am Memorial hëllef ze besueren: Schauls, Hohengarten, Thoma, Jacoby, Steil a Gallion.

Just zur Zäit, nämlech den 13. Januar, konnte mir dem Conseil d'administration an dem Féd.-Comité de Video-Documentaire an der Salle de projection „De Massaker am Zuchthaus Sonnenburg“ présentéieren. Hien huet onbedéngt musse fäerdeg gestallt gi fir dass mir en an de Programm vun der Veillée nocturne an der Krypta den 31. Januar konnten abauen. Et ass dat ee wäertvollt Dokument, an en ass ouni Zweifel pädagogesch am Musée ganz wichteg. Onsen zwee Frënn Marcel Heinen an André Hohengarten soe mir ee grouse Merci fir dës Réalisatioun.

E puer Wuert zu der soulaang ugefroter Entrevue, déi de 16.3.2000 beim Staatsminister stattfond huet. Onse Präses, dien am Ausland war, guf vertritt vu Gast Junck, Nik Champagne a Mme Josée Reeff. 1. Den Thema Fleegebetter ass diskutéiert ginn, d'Rhum sollt an ee bis zwee Méint fäerdeg sinn. De Staatsminister huet och duerchblécke gelooss, dass hi wëlles hätt, d'Fondatioun opzeléisen, a mir géngen am Detail informéiert ginn. 2. Affaire Roos: Och an dëser Affaire hätt ons Regierung iwwer säin Ambassadeur intervenéiert an och beim Verlag. 3. Hëllef fir onst Sekretariat: Hei ass de Premier bereet fir eng Persoun ze bezuelen 1 bis 1 1/2 Dag pro Woch. Un eis ass et, déi Persoun ze fannen. 4. Fondation Memorial: Ons Leit hunn dem Staatsminister ons Doléance virbruecht, dass mir am Memorial keng Ressourcen hunn awer par conter grouss Dépenses. Den Här Juncker seet, dass hie mam President vun der Oeuvre nationale Grande-Duchesse Charlotte veraccordéiert hätt dass ons Fondatioun och an Zukunft misst subsidiéiert ginn. 5. Affaire K.H.D resp. RAD: De Staatsminister gëtt ze bedenken, dass et an dësem Fall ganz schwéier gëtt fir ze intervenéieren als Regierung; an der Zwëschenzäit huet et sech erausgestallt, dass hie mat der Bemierkung Recht hat, mä dass en trotzdem géng beim Schröder intervenéieren.

An der Affaire Entschiedigung fir Zwangsarbeit hate mir och eng Entrevue mat der Madame Polfer, Ausseminister, an dem Här Charles Goerens, Minister vun der Coordinatioun, den 19.5.2000.

Och si gesi Schwierigkeeten, dass d'Regierung do intervenéiere soll. Si sinn awer bereet ze hëllef, wa si kënnen, a wëllen den däitsche Projet de loi iwwer déi geplangte Stéftung, die si net kann hunn, vun engem Jurist studéiere loosse.

Et ass op jidde Fall eppes a Bewegung geroden, well den 1. Oktober mécht déi fir Lëtzebuerg zoustänneg Filial zu Bréissel vun der OIM hei bei eis e Bureau op, dien temporaire Charakter huet an erëm zou-

mécht wann dës Aktioun gelaf ass. Weider Informatiounen zu dem Kapitel kritt dir vun eisem President a sengem Referat.

Opléisung vun der Fondation „Aide et assistance aux personnes âgées“. An engem Bréif vum 19. August kréie mir vun der Presidentin, der Mme Modert, matgedeelt, dass duerch Regierungsbeschloss vum 24. Juli 2000 d'Fondatioun opgeléist wär.

L'intégralité des fonds disponibles a été versée – en conformité avec les objectifs de la fondation – à l'établissement public „Centre foyers et services pour personnes âgées“ et au Fonds d'investissement socio-familial. En contre-partie, le ministère de la Famille veillera au maintien du droit de priorité d'admission résultant des conventions conclues dans le temps avec la Fondation.

Eisen Uspriechpartner ass d'Mme Hemmen, établissement public „Centres foyers et services pour personnes âgées“, 1, plateau du Rham, Luxembourg.

A propos Rhum, duer ware mir kuerzfristeg den 29. Juni invitéiert gi fir déi komplett nei aménagéiert Zëmmer vun dem Centre intégré ze gesinn, wou eng bestëmmten Zuel Zëmmer fir ons Leit reservéiert ginn. Der Invitatioun, déi mir duerch een Opruff un ons Sektione an der Dagespress publizéiert haten, ware wuel eng Partie Sektione gefollegt, mä de gréissten Deel wäerd den Appell verpasst hunn. Mir krute bei där Geleeënheet gesot, dass spéidstens am Oktober 2000 déi éischt Leit kënten anzéien, wat net gestëmmt huet, et sollt den 1. Mee 2001 awer esou wäit sinn. Den 2. Block och op der Rhum, wou och dichteg geschafft gëtt, soll Ausganks dëst Joer fäerdeg gestallt ginn.

Wat de Centre intégré um Houwald ugeet, do ass de Réibau am Oktober fäerdeg ginn. Also dauert et nach eng Zäit, bis deen a Betrieb geholl gëtt.

Semaine du souvenir zu Ell, de 6. bis den 8., an den 10. Dezember, organiséiert vum Club des jeunes, déi elo den 10. März hiert zweet Buch eraus bruecht hunn a vill Succès dermat hunn, ware mir aktiv vertritt. Mir hunn deelgeholl u verschidden Tables rondes a mir hunn och eist Filmmaterial zur Verfügung gestallt. 800 Leit hu während dräi Deeg partizipéiert. Déi Behauptung, dass d'Jugend vun haut näischt vum Krich wësse wëllt, ass falsch, déi hei si voll motivéiert an et muss ee sech froen, ob mir dann och alles richtig gemaach hunn, wat d'Informatioun ugeet.

Eng Informatioun zur Oktavmass wëll ech nach ubringen, da sinn ech fäerdeg. Op Grond vu verschidde berechtigte Kloen ass decidéiert ginn a mat dem Klerus ofgeschwat ginn, dass de Rendez-vous fir ons Mass an der Cathedral ass. De Cortège vun der Gëlle Fra u fällt eweg. D'Fuendelen awer, déi sammele sech vum Haaptportal a wann d'Mass ugeet, kënt de Paschtouer mat de Massendénger d'Fuendele sichen a féiert si duerch den Haaptgank bis an de Chouer op hir Plaz. Awer och ons Chorale bedeelegt sech mat e puer Einlagen un der Mass, déi weider vum Kannerchouer verschéinert gëtt.

Nom Bericht vum Jim Bolmer gouf dunn eng Gedenkminutt ageluegt fir déi verstuerwe Komerodinnen a Komeroden.

Duerno huet den Emile Olsem de Keessebericht présentéiert, dee vun de Keesserevisoren gutgeheescht ginn ass, an déi dunn d'Vesammlung fir Décharge opgeruff hunn, wat da vun der Assemblée gutgeheescht gouf. D'Keesserevisoren Arthur Anen, Pierre Rassel a Jean-Pierre Goffinet sinn an hirer Funktioun bestätegt ginn.

Den nächste Kongress vun der Associatioun ass den 13. Abrëll 2002 zu Lëtzebuerg-Stad. Du kouw et zu den Ännerunge vun de Statuten.

Vill Verbesserungen am Extrait du Memorial vum 14. Dezember 1960

hunn sech mat Drockfeeler ze befaassen, ower dat Wichtigst huet den Artikel 1 betraff (Dénomination, siège et objet). Hei den neien Text, dee vun der Assemblée eestëmmeg ugeholl gouf:

Art. 1er. Sous la dénomination „Association des Enrôlés de Force, Victimes du Nazisme“, il est formé une association des Luxembourgeois et Luxembourgeoises des classes 1920 à 1927, enrôlés de force dans le RAD, le KHD, le SHK, la Heimatflak ou la WM ou qui ont déserté, ou se sont soustraits de prime abord à leurs risques et périls pendant l'occupation allemande de 1940-1945. Suite et nouveau texte: „Peuvent également adhérer à l'Association toutes les per-

sonnes qui s'engagent d'honorer la mémoire des Enrôlés de force, victimes du nazisme“.

Motioun louge keng um Dësch, a Kandidature fir de Comité central waren net mat enger Lupp auszemaachen, sou war de Comité central dann zesumme gestallt:

Jos Weirich, President, Jim Bolmer, Generalsekretär, Emile Olsem, Keessier, an d'Membere: Nic. Champagne, Vic. Graaff, Norbert Melcher, Julien Coner, Jules Giersch, Camille Michaeli.

Heibäi ass festzhalen, dass verschidde Member krankheetshalber net ëmmer derbäi kënnen sinn, ower zu bestëmmte Momenter dem Comité central zur Verfügung stinn.

D'AUSZECHNUNG VU VERDÉNGSCHT VOLLE MEMBER:

Ruban en or: Mme Theobald-Hoss Nelly, Barnich Alfred, Streng Guillaume, Goergen Armand, Thein Henri, Frising Théo, Allamano François, Mme Reiffers Lucie.

Ruban en argent: Mme Wagner Fernande, Mme Kessler Olga, Brucher Ady, Ricci Delph, Muller François, Georges Marcel, Fusshoeler Victor, Michaelis Charles Frédéric, Moes Gaston, Schmit Etienne, Ugen Paul, Ahlemann Nicolas, Lacaff Camille, Ries Joseph, Noesen Albert, Hoffmann-Besch Catherine, Schiltz Jean, Mme Koster Margot, Bredimus Jean, Paulus Etienne, Stoltz Mathias, Steinmetz Jean.

Dunn d'Referat vum Nationalpresident Jos Weirich. De President huet heibäi profitéiert, fir seng Merciën op en Neits alle Mataarbechter auszespriechen, an huet sech heibäi besonnesch op eis Zäitschrëft „Les Sacrifiés“ konzentréiert. Hien huet sech gefreut, dass trotz alle Mëssstänn d'Verbinding mat eise Member net ofgerass gouf. Et soll esou weider goen, dass de Kontakt net verluergeet.

ZU DEN THEMAEN, DÉI EIS BESCHÄFTEGEN:

Fleegebetter: Hei hu mir ënner aneren op dem Centre du Rham munnech Méiglechkeete gesinn. Eng nei Porte ouverte um Centre du Rham ass fir Ausgang Juni virgesinn.

Wat eis Fuerderungen a punkto **Zwangsarbeit** betrëfft, gëtt all Member gebieden, säi Formular auszufüllen an un déi virgeschriwwen Adress weiderzeleeden. Si ginn do weidergeleet a fir gutt oder schlecht befonnt, dat hänkt vum gudde Wëllen of!

De **Club des Jeunes vum Eil** krut dunn d'Geleeënheet gebueden, e puer Wuert iwuer hiren zweete Band un d'Versammlung ze riichten an e Merci auszespriechen iwuer déi Hëllef bei hirer Journée.

D'Rei war um Gast Junk, President vum deenen Tambower, fir sengem Frust lasszeginn iwuer d'gëlle Fra Nr. 2.

Hien huet eng Resolutioun virgeliess, déi och unanim vum der Versammlung gutgeheescht ginn ass.

Hei de vollen Text:

RESOLUTIOUN VUN DER „ASSOCIATION DES ENRÔLÉS DE FORCE, VICTIMES DU NAZISME“

Op dem Nationalkongress vum der „Association des enrôlés de force, victimes du nazisme“ vum 28. Abrëll 2001 zu Hesper hunn d'Delegéiert eestëmmeg dës Resolutioun ugeholl:

„Mir erënnere ons a verneipen ons an déiwem Respekt virun den Affer, déi am Krich 1914-1918 als Volontairen an de Reie vun den Alliéierte fir d'Fräiheet gefall sinn.“

Mir soe merci deene Leit, déi sech trotz Widerstand aus bestëmmte Kreesser behapt hunn an d'Mémoire un dës gefale Jongen an dem Claus Cito sengem „Monument du Souvenir“ verëiwegt hunn.

Mir verdamen nach haut dat Verbrische vum den Nazien, déi am Oktober 1940 d'Gëlle Fra, e Symbol vun der Fräiheet, trotz de Protester vu ville Lëtzebuerger, mat enger Dampwalz profanéiert an zerstéiert hunn.

Mir versti bis haut nit déi onduerchsichteg Politik vu gewësse Leit, déi d'Existenz vun der Gëlle Fra nom Krich verheemlecht hunn an doduerch

hire „Réaménagement“ verhënnere wollten.

Mir félicitéieren dofir déi onermiddlech Streider fir d'Wourecht, déi 1985 onse „Monument du Souvenir“ erëm nei erstoe gelooss hunn an dobäi och déi Lëtzebuerger Volontairen aus dem Krich 1940-1945 net vergiess hunn.

Mir protestéieren dofir vehement géint déi rezent grotesk Vergewaltigung vun dësem Monument, dat alle gudde Lëtzebuerger dach esou vill bedeit.

Mir veruerteelen, dass en nationale Symbol, dien u Lëtzebuerger erënnert, déi fir ons Fräiheet gelidden hunn a gestuerwe sinn, elo vun engem Kënschtler mëssbraucht gëtt, fir ze provozéieren.

Mir sinn erschreckt, dass knapp 60 Joer no der Invasioun vu Lëtzebuerg verantwortlech Persounen aus Stad a Land, déi de Krich net méi erlieft hunn, awer deenen hir Mammen a Pappen ënnert den Nazie gelidden hunn a gestuerwe sinn, ënner dem Alibi vu Konscht schon erëm op Défaitisten erafalen.

Mir sinn net d'accord, dass Steiergelder benotzt ginn, fir Sträit an Oneneegkeet an d'Land ze bréngen an eng national Polemik auszeléisen.

Mir proposéieren dofir, mat dem finanziellen Opwand vun dësem „faux pas“ onsem Jonktum mat allen Interesséierten den Historik vun der „Gëlle Fra“ méi no ze bréngen.

Mir sinn iwuerzeeget, dass kee Lëtzebuerger Artist sech am Ausland un engem nationale Monument géng vergräifen, fir ënner dem Virwand vu Konscht do d'Awunner ze schockéieren an ze revoltéieren.

Den Nationalpresident Jos Weirich seet merci alle senge Mataarbechter am Comité central, dem Organisateur, der Hesper Sektioon, an allen, déi zu dësem denkwürdegen Dag bäigedroen. D'Wuert war ugedroen un d'Madame Buergermeeschter Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen. D'Madame Buergermeeschter huet sech bedankt, dass d'Associa-

Mir verlaangen dofir, dass dës provokatorische Sakrileg nach virum 10. Mee (61. Anniversaire vum preisischen Iwwerfall) verschwënnt a wann noutwendeg sollen öffentlech Protester gestart ginn, genee wéi am Oktober 1940, wéi d'Nazien d'Gëlle Fra niddergewalt hunn.

Association des enrôlés de force, victimes du nazisme
Amicale des anciens de Tambow
Association des survivants des enrôlés de force
Fédération des victimes du nazisme, enrôlés de force

tioun vun den Enrôlés Hesper auserkuer hat fir hir Generalversammlung. Si huet äis beglécktwënscht, dass mir d'Jugend, besonnesch zu Eil, fir eis Idië beegeschtere konnten.

Mat der Heemecht gouf dësen denkwürdege Kongress ofgeschloss.

Op d'nächst Joer an der Stad!

Gedenktag der „Enrôlés de force“ beim GI-Denkmal in Clerf

Am 13. Mai gedachten die „Enrôlés de force, victimes du nazisme Nord“ ihrer Kameraden und der amerikanischen Soldaten, die im Zweiten Weltkrieg ihr Leben für die Freiheit verloren haben.

Überlebende und Hinterbliebene legten Blumen nieder beim GI-Denkmal in Clerf unter den Klängen der „Sonnerie aux morts“. Teilnehmer bei dieser ergreifenden Feier waren der „Chargé d'affaires“ der amerikanischen Botschaft Gerald Loftus mit seiner Gattin, Bürgermeister Francis Stephany und Schöffe Simon Schaack, der Nationalpräsident der „Enrôlés de force“ Jos Weirich mit verschiedenen Vorstandsmitgliedern, die Vertreter der CEBA Camille Kohn und Frank Kieffer, als Vertreter des „Remembrance Day“ Jean-Pierre Hirt sowie der Brigadechef der Polizei Clerf Lucien Thiry. Die musikalische Umrahmung dieser schlichten Erinnerung-

sfier übernahm die Harmonie Clerf, während die freiwillige Feuerwehr die Ehrenformation stellte.

Im Namen der Sektion Norden begrüßte Präsident Jean Morn die Gäste: Mit dieser Geste beim GI-Monument werde allen gedankt, die ihr Leben für die Befreiung unseres

Landes opferen, so Jean Morn. Leider nehme die Zahl der Augenzeugen ständig ab, um so wichtiger sei es, die tragischen Geschehnisse und die Opferbereitschaft der damaligen Generation stets in Erinnerung zu halten, um so eine Wiederholung der geschichtlichen Ereignisse zu vermeiden.

Nach dem Abspielen der „Heemecht“ wurden die Gäste ins Schloss geleitet, wo Bürgermeister Francis Stephany an die Tausenden von Opfern erinnerte, die dieser unselige Krieg forderte. Nach der ersten Befreiung 1944 versuchte die Naziführung in einem letzten Aufbäumen in der Ardennenoffensive doch den endgültigen Sieg zu erringen. Für viele der jungen Zwangsrekrutierten, Widerstandskämpfer, Umgesiedelten und Kazzettler dauerte das Leid bis zum Mai 1945.

Jos Weirich griff das Thema „Gëlle Fra N° 2“ auf und übte eine sehr scharfe Kritik an der Diskussion, wie dieses Thema von verantwortlicher Seite behandelt wird. Alles wird verlagert auf die künstlerische Basis. Kein Gedanke daran, wie hier Schindluder auf die Gefühle all jener, die eine besondere Beziehung zu diesem Mahnmahl hatten, getrieben wird. Dabei kann von Kunst keine Rede sein, denn

es handelt sich nur um ein billiges Plagiat. Es wäre nicht auszudenken, wenn später einmal im Namen der Kunst das Gleiche geschähe mit den Denkmälern wie dem „Monument de la solidarité nationale“, dem „Mémorial de la déportation“ oder dem GI-Denkmal in Clerf. Die politisch Verantwortlichen möchten nachdenken, wie man mit den Gefühlen der damals Betroffenen umgehen sollte, und nicht Steuergelder verwenden, um Zwietracht zwischen den Generationen zu säen. Wenn heute zu unseren Lebzeiten das Andenken der Betroffenen nicht mehr respektiert wird, wie wird es später aussehen, wenn keiner mehr dagegen protestieren kann.

CEBA-Präsident Camille Kohn dankte der Sektion Norden der „Enrôlés de force“ für die Feier beim GI-Denkmal, ein Zeichen, dass die Zwangsrekrutierten ihre Befreier nicht vergessen und ihnen auf diese Weise auch heute noch danken.

Die Einfachheit des Soldatendenkmals beweise den unverfälschten Dank eines ganzen Volkes: Es war der einfache US-Soldat, der mit seinem Einsatz uns vom Okkupanten befreite.

Im Namen der amerikanischen Botschaft bedankte sich Gerald Loftus beim Luxemburger Volk für die allgegenwärtige Erinnerung an die gefallenen US-Soldaten. Den Zwangsrekrutierten versicherte er seine aufrichtigen Gefühle, sei er doch durch die Familie seiner in Frankreich geborenen Frau, deren Vater ebenfalls zwangsrekrutiert wurde, direkt betroffen. Durch die tragischen Geschehnisse vor 60 Jahren sei die Bevölkerung der USA mit dem kleinen Luxemburg aufs Engste verbunden.

Mit einem von der Gemeindeverwaltung angebotenen Ehrenwein schloss diese würdige Feier der „Enrôlés de force“.

„Léiwen Herrgott, schenk de Jongen d'ëiweg Rou an Himmelsfreed. Well si woren all gezwongen, an enger Zäit vu Kräiz a Leed“, heescht ët am Lidd vum René Schmit, „Un ons Jongen 1940-45“, dat d'Zwangsrekrutéiert, hir Familjen a Frënn zum Ofschloss vun der Houmass gëschter an der Kathedral gesongen hunn

MUTTERGOTTESOKTAVE 2001

„...un all déi, déi hiert Bescht ginn hunn, och hiert Liewen“

Houmass fir déi vermëssten a gefale Jongen aus der Heemecht

Ee vun de villen Héichpunkten an der Oktav ass all Jor ouni Zweifel déi traditionell Houmass, déi fir déi vermëssten, gefalen an ze fréi verstuerwen Zwangsrekrutéiert aus der Heemecht gehale gëtt. Esou hate sech och um éischten Donneschdeg vun der Oktav nees vill „Enrôlés de force“ mat hire Familjen, Frënn a Bekannten um 11 Auer an der Kathedral afonnt, fir hire Komerodinnen a Komeroden, déi Affer vun Déportatioun, Krich a Gewalt goufen, ze gedenken an hir Uleies viru Maria, d'Tréischterin am Leed, ze bréngen.

A Präsenz vun de Fuendeldréier vun de Krichsafferorganisatiounen huet den Doumpropst André Heiderscheid d'Mass zesumme mat senge

geeschtleche Confrère Michel Behm, Aloyse Bellwald, Robert Brosius, Camille Claus, Georges Gevigné, Nicolas Rausch, François Reding, Jean-Pierre Reiners, Emile Schaefer, Norbert Schram, Georges Vuillermoz an Théophile Weirich, vun deenen déi allmeescht selwer zwangsrekrutéiert waren a Krich a Leed um eegene Kierper erfuer hunn, konzelebréiert. Fir d'40. Kéier huet de Monnercher Kannerchouer, d'„Chorale Princesse Marie-Astrid“, ënner der Leedung vum Nadine Kleman, zesumme mat der Chorale vun den „Enrôlés de force“ mat hirem Dirigent Pol Nilles dës ergräifend Feier verschéinert. Op der symphonischer Uergel vun der Kathedral huet der Romain Ludwig si begleet.

Als feierlech Entrée huet d'Chorale vun den „Enrôlés de force“ eng Prélude op den „Ave Spes Nostra“ vum Dom Paul Benoît OSB, déi dem laangjäregen Doumorganist Me Albert Leblanc dédiéiert ass, gesongen.

Den Doumpropst André Heiderscheid huet all Komerodinnen a Komeroden aus schwéieren Zäite mat hire Familjen a Frënn wëllkomm geescht an huet de Chamberpräsident Jean Spautz entschëllegt, dee wéint anere Verpflichtungen net un der Feier konnt deelhuelen.

Och huet hien den Erzbischof Mgr. Fernand Franck begrüsst, deen der Eucharistiefeier am Chouer bäigewunnt huet, an him merci gesot fir déi

Sympathie, déi hien den Zwangsrekrutéierten duerch seng Präsenz erwiisen huet.

Vum 10. Mee, „engem ominösen a schlëmme Dag“, huet den Doumpropst geschwat, „dee vill Leed iwuer eis Generatiounen an hir Familje bruecht huet“, an en huet alleguer déi, déi an der Mass waren, invitéiert, fir duerno mat bei déi „richteg“ Gëlle Fra ze goen, wou Blummen néiergeluecht goufen „un Erënnerung un all déi, déi an deem béisen 20. Jorhonnert hiert Bescht ginn hunn, ...och hiert Liewen“.

Nom Kyrie, der Liesung aus dem Bréif vum hl. Paulus un d'Kolossen duerch de Bëschofsvikar Georges Vuillermoz an engem Auszuch aus dem Johannes-Evangelium, dem Oktav-Evangelium, virgedroen duerch den Abbé François Reding, huet den Doumpropst André Heiderscheid sech a senger Priedeg mam Leetmotiv vun der Oktav 2001 ausenaner gesat. „Kuck, deng Mamm“ (Joh 19,27), sot de Priedeger, „mat dëse Wieder huet Christus äis seng Mamm geschenkt. Dës Oktav ass d'Geleeënheet, fir dat nei ze bedenken an als gleeweg Chrë-

schten op en neits jo ze soen zu däre Wourecht a Weisung, déi eist ganz Liewe gegollt hunn.“

Et wier och dat Johannes-Evangelium, op dat sech d'Stad am Jor 1666 an d'Land 1678 beruff hätten, wéi si d'Muttergottes als Patrinesch vu Stad a Land erwielt hunn. „D'Lëtzeburger Evangelium“, wéi den André Heiderscheid et genannt huet, „fänkt u beim Kräiz vu Jesus: Do steet seng Mamm am Leed! Si ass awer och gläichzäiteg Troust fir hie selwer; si steet do als daper Fra an der Stonn vu Golgota an zënter däre Stonn wëssen och mir, datt mir net eleng gelooss ginn, wa Kräiz a Leed iwuer eis kommen“.

Den André Heiderscheid huet un den 10. Mee 1940 erënnert, wéi viru genee 61 Jor d'Land vun de Preisen iwuerfall ginn ass. „D'Maria huet als Patrinesch mat eis a fir eis als Mamm gebaangt; si war dobäi an de Prisonen, den Zuchthaiser, de KZer vun Dachau, Hinzert, Sachsenhausen, Mauthausen, Gusen, Ebensee ... Si war op eiser Säit, wéi mir Lëtzeburger Jongen a Meedercher verschleeft gi sinn an an eng Uniform gestach goufen, déi mir net wollten – si war op alle Plazen

dobäi, wou gelidden, gepéngelt a gemuert gouf ..., dat seet eis d'„Lëtzeburger Evangelium“. Haut kënnen an däre mir soen, datt eis vermëssten a gefale Komeroden an hire Mammenäerm (déi vun der Gottesmamm) gestuerwe sinn, si huet si un hiert Mammenhäerz gedréckt. D'Leed gouf net verhënnert, mee et gouf veradelt, dofir hat et säi Sënn.“

Den Doumpropst André Heiderscheid huet u seng Komerodinnen a Komeroden appelléiert, Zeie vun der Zäit ze sinn „an als Realisten déi lescht Kilometer, déi mir nach ze goen hunn, eis Missioun, déi zënter 56 Jor nach ëmmer déiselwecht ass, weiderzeféieren a merci ze soen“.

Zum Ofschloss vun der Houmass fir déi vermëssten a gefale Jongen huet d'Chorale vun den „Enrôlés de force“ dat Lidd, wat ënner d'Haut geet, „Un eis Jongen 1940-45“, vum René Schmit an déi éischt a lescht Stroph vun der „Hémecht“ gesongen. Als Sortie huet de Romain Ludwig d'Tocatta aus der „Suite gothique“ vum L. Boëllmann op der symphonischer Uergel vun der Kathedral gespillt.

Blumme néierleeën um Kanounenhiwwel virun der Oktavmass...

...a Blummen néierleeën no der Oktavmass bei der „Gëlle Fra“

Zwangsarbeit

Wir möchten unsere Mitglieder aufmerksam machen auf den Termin der Einsendung der Fragebögen an die OIM bis zum 11. August 2001.

IOM International
Organization for Migration

OIM Organisation Internationale
pour les Migrations

IOM Internationale
Organisatie voor Migratie

Wenn Sie in einem Arbeitserziehungslager waren oder den oben beschriebenen besonders schlechten Lebensbedingungen unterworfen waren, füllen Sie bitte das offizielle IOM-Antragsformular aus. Lesen Sie bitte sorgfältig die Hinweise zum Ausfüllen des Formulars. Senden Sie das ausgefüllte Formular bis zum **11. August 2001** an untenstehende Adresse:

IOM Luxembourg

c/o Ministère des Affaires
étrangères – Bureau des
Passeports, visas et législations

43, boulevard Roosevelt – 2450
Luxembourg

Tél. +352/46 74 80 –
Fax +352/46 74 81 –

e-mail: Bureau.oim@mae.etat.lu

Website: www.iom.int

La Journée locale de commémoration entre dans sa 40e année

L'association des Enrôlés de force – Victimes du Nazisme a tenu ses assises

Le 29 mars dernier s'est tenu au Restaurant Campill l'assemblée générale des enrôlés de force, section de Walferdange, en la présence de Jim Bolmer, secrétaire général du Comité national. Le président Pit Halsdorf a souhaité la bienvenue et remercié la nombreuse assistance pour sa présence. Dans son rapport d'activités, le secrétaire Jean Henzig pria les 50 membres présents d'avoir une pieuse pensée pour les camarades disparus pendant et après la guerre et surtout ceux décédés pendant l'année passée: Michel Schmitz – Marcel Haag – Grégoire Majerus – Emile Leruth. Il passa ensuite dans son rapport en revue les différentes participations aux manifestations patriotiques, commémoratives et culturelles ainsi qu'au Congrès national à Belvaux. De concert avec les philatélistes de Walferdange un grand nombre de nos membres se réjouissait sur le bateau «Marie-Astrid» pour une excursion à Trèves. – Le dîner tradi-

tionnel de fin d'année au Rest. Campill fut comme toujours un grand succès. Le rapport des activités 2000 ainsi que la présentation des projets pour l'exercice 2001 ont montré que le comité, dans ses 8 réunions, est encore toujours vital. Le secrétaire termina en insistant sur l'importance de cultiver la mémoire de la Résistance et de sensibiliser l'opinion publique aux dangers du fascisme, du racisme et de l'antisémitisme.

Un bilan positif de la comptabilité a été présenté par le trésorier Norbert Colling, après approbation des commissaires aux comptes. Décharge lui fut accordée de même que pour le comité par les réviseurs de caisse Roger Christophe et Théo Schuh. Le comité et les réviseurs de caisse restent inchangés pour l'année en cours.

Ensuite Jim Bolmer présenta à l'assistance un excellent exposé sur la

situation générale des enrôlés de force et surtout des membres féminins (RAD et KHD). Il les encourageait, même difficultés connues, de remplir les questionnaires de la O.I.M. – Pour terminer son discours il félicita la Section et son comité pour son bon travail et son dynamisme.

A noter qu'une messe solennelle a été célébrée par le curé de Walferdange, assisté par Nic. Rausch, et encadrée par les chants de la chorale. Le dépôt de fleurs au monument aux morts et à la stèle monumentale «Jeunesse sacrifiée» suivi d'un dîner a précédé cette assemblée générale.

La «Journée locale de commémoration», l'assemblée générale et le banquet se sont déroulés dans une ambiance amicale où les membres présents eurent le loisir d'échanger leurs souvenirs.

J. H.

Ein so genanntes „Kunstobjekt“, das soviel Unfrieden stiftete

Wie hier mit Steuergeldern Schindluder getrieben wurde, geht wirklich auf keine Kuhhaut. Selbsternannte Kunstkenner halten den einfachen Bürger tatsächlich für einen Banausen. Aber eines möchten sie sich hinters Ohr schreiben: Aus Schmierereien und Plagiaten entsteht keine neue Kunstrichtung.

Aus den Briefen an die Redaktion
Hier etliche Überschriften:

Schwanger Gëlle Fra – Ne touchez pas à la „Gëlle Fra“ – déi „anescht“ gëlle Fra – Gëlle Fra „bis“, eng Hondsgemengheet!

D'Vollek ass zwar domm ... et fillt eewer richtig!

Pire que les nazis – A propos „Konst“ – Provokation, Kunst und Kunsterziehung

Fort mat der Parodie vun der Gëllener Fra a mat hiren dommen an obszönen Opschrëften!

Ma bravo, wann een d'Vollek esou verdommt! – Pudeur! – Lady Rosa, Prinzenkinder und Sängerknaben im Zeichen der modernen Kunst – Ich hatte einen Traum – Nationalbewusstsein, Geschichte und Schulreform. Schafft den Unfug weg!

Nun endlich ist der Unfug weg, und er hat viele Spuren bei der geopferten Generation hinterlassen. Mögen die ganz oben sich eines merken: Solche Dummheiten unterlässt man, denn ihre Freiheit, die sie sich nehmen, wurde durch viel Blut erkaufte.

Die Redaktion
Melcher Norbert

P.S.: Hoffentlich verschwindet sie auf Nimmerleinstag.

„Gëlle Fra 2“ abgetragen

sjp. – Gestern Dienstag wurde das „Kunstwerk“ „Lady Rosa of Luxembourg“ der kroatischen Künstlerin Sanja Ivekovic am Boulevard F.D. Roosevelt, wie vorgesehen, termingerecht abgetragen. Das Plagiat der „Gëlle Fra“ von Claus Cito, besser bekannt als „Gëlle Fra 2“, hatte während Wochen für reichlich Diskussionsstoff gesorgt und bei einem Großteil der Bevölkerung Missbilligung erregt. Sogar ein „Comité de coordination – Non à la Gëlle Fra 2“ war ins Leben gerufen worden, um mit einer Unterschriftenaktion gegen das „illegale“ Plagiat der „Gëlle Fra“ zu protestieren und dessen umgehende Abtragung zu verlangen – eine Forderung, der die politischen Verantwortlichen allerdings nicht nachkamen. Wo das von vielen als fragwürdig bezeichnete „Kunstwerk“ nun wohl eine definitive Bleibe finden wird, steht noch offen.

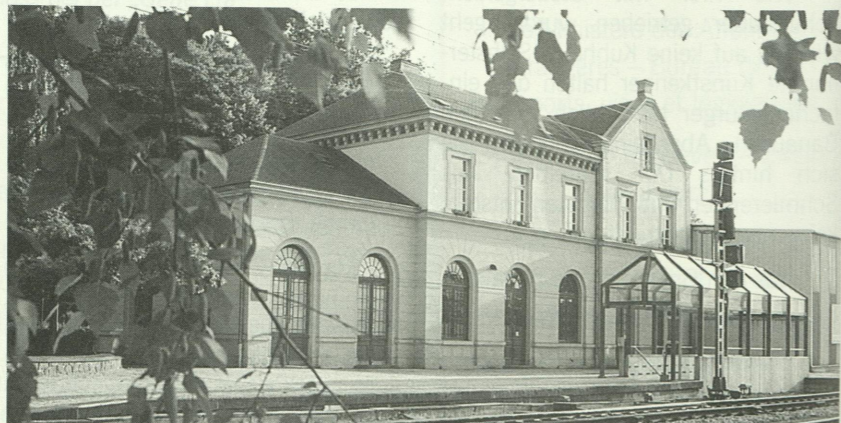
Eine Gedenkstätte wider das Vergessen

Seit 1996 ist das „Mémorial de la Déportation“ in dem alten Hollericher Bahnhof geöffnet. Es ist zweifache Gedenkstätte: Einmal ist es der Platz, von dem die Hitleropfer, Zwangsrekrutierte, Umgesiedelte und die in fünf Brunnen konzentrierten Juden verschickt wurden „nach Osten“. Osten bedeutete Zwangsarbeit, Krankheit, Tod, hundertfachen, millionenfachen Tod.

Das Mémorial bietet die für Luxemburg wichtigen Dokumente über unsere „Gleichschaltung“, die Verfolgung von Patrioten, die nicht „Gewähr boten“, und die Juden, die laut der Nazi-Propaganda zu vernichten waren (seit 1935 die Nürnberger Gesetze, 1942 die Wannseekonferenz).

Immer wieder müssen die Zeitungen berichten über rechtsextremen Vandalismus, dies- u. jenseits des Rheins. Viele Menschen haben in un-

serer Gesellschaft ihr Gedächtnis verloren, was die Geschichte ihrer Nation betrifft. Viele Jugendliche hören nicht hin, wenn die Rede geht von Vergangenheit, da sie die Zukunft, besonders ihre eigene Zukunft interessiert. Aber diese Zukunft wird nur möglich sein, wenn wir unser Leben in Frieden, in

(Photo: Lé Sibenaler)

Beachtung der Menschenrechte erhalten können.

Dazu gehört aber die Rückbesinnung auf unsere Vergangenheit, die Unterscheidung zwischen Diktatur und Demokratie, zwischen Gut und Böse.

Das „Mémorial de la Déportation“ spricht alle Luxemburger an, Einzelpersonen sowie Gruppen. Ältere Herrschaften gedenken bei einem Besuch gerne ihrer unterschiedlichen Vergangenheit im Dritten Reich. Jüngere Menschen, besonders Schulklassen oder Jugendgruppen, erleben hier, was Diktatur und ihre Folgen bedeuteten.

Sie werden sehr schnell merken, wie eine Welt aussah, die ihre Werte zu unterst zu oberst drehte und ohne Moral, ohne Gott, ohne Menschenrechte funktionierte.

Sie werden sehen, was entsteht, wenn Hass, Rassismus, besonders Antisemitismus, Boden gewinnen durch eine mit Lügen durchsetzte Propaganda.

Sie werden dann auch ihre Großeltern und Eltern verstehen, die Widerstand geboten haben.

Sie werden die Zukunft schaffen, wie sie aussehen sollte. Dazu könnte ein Besuch im „Mémorial de la Déportation“ helfen.

Das Mémorial ist seit kurzem die ganze Woche über geöffnet zwischen 9 und 12 und zwischen 14 und 18 Uhr, außer Samstag und Sonntag.

Auf Verabredung können auch andere Öffnungszeiten ausgemacht werden (Bus Nr. 5). Tel. 48 32 32.

Gruppen (Klassen) sollen sich unbedingt anmelden!

Gazettchen

Ein Stück Nachhilfeunterricht in Geschichte

Ich reise viel und gerne mit dem Zug. Die meisten Bahnhöfe unseres (noch immer) schönen Landes sind mir bekannt, z.B. die Haltestelle Hollerich. Zwar funktioniert in dem alten Bahnhofsgebäude kein Schalter mehr, doch hat das Haus noch immer sein vertrautes äußeres Bild wie zu früheren Zeiten. Hinzu kommt, dass in seinen Mauern das Deportations-Museum untergebracht ist. An dieser Stelle fanden nämlich zur Zeit, als Luxemburg unter den Stiefeln des Nazi-Okkupanten Unsägliches erleiden musste, historische Ereignisse statt.

Bevor ich auf dem Bahndamm den Zug besteige, richte ich es immer so ein, dass ich wenigstens eine Viertelstunde früher da bin, um an diesem historischen Ort einige Minuten jener zu gedenken, deren unheilvolles Schicksal von hier aus seinen unerbittlichen Lauf nahm. An dieser Stätte mussten sie eine Zugreise antreten, zu der man ihnen keine Rückfahrkarte ausgehändigt hatte.

Da gibt es zuerst den Gedenkstein, der seitlich des Bahnhofs inmitten einer gepflegten und pietätvoll angelegten Rasenfläche steht.

Man merkt, dass hier ehrfurchtsvoll an den Opfergang jener erinnert wird, die als „Jeunesse sacrifiée“ in der Geschichte unseres Landes ihren Platz gefunden haben. Die Sätze, die in bronzenen Lettern auf diesem Stein angebracht sind, müssten eigentlich in jedem Lehrbuch Luxemburger Geschichte stehen.

Es gibt sodann die am Bahnhofsgebäude selbst angebrachten Gedenktafeln.

An der Vorderfront heißt es „Place Ons Jongen“. Die Tafel weist darauf hin, dass hier die ersten Luxemburger Zwangsrekrutierten von insgesamt 2906 sich laut Stellungsbeehl am 18. Oktober 1942 einfinden mussten, um in Richtung „Deutsches Reich“ abtransportiert zu werden.

An der Hinterfront steht zu lesen „Quai des déportés“. Im Zuge des verbrecherischen Umsiedlungsprogramms fand ab hier am 17.9.1942 ein erster Abtransport in Richtung Osten jener Luxemburger statt, die „nicht die Gewähr boten“. Dieser völkerrechtswidrigen Aktion folgten sodann bis zum 31.8.1944 nicht weniger als 86 (!) weitere Deportationszüge.

Wer also Nachhilfeunterricht in Bezug auf eine der düstersten und schmerzvollsten Episoden unserer Nationalgeschichte benötigt, begeben sich zum Bahnhof Hollerich, lasse sich dort informieren und verweile dann einige Minuten still und nachdenklich, so wie es dort empfohlen wird: „Passant, qui que tu sois, souviens-toi des années tragiques 1940-45 de l'occupation nazie, honore le lourd tribut de cette jeunesse sacrifiée et le martyr de ceux qui tentèrent de lui porter secours.“

Emile

Eng Invitatioun vum Centre du Rham

Madame, Monsieur,

l'Établissement public «Centres, foyers et services pour personnes âgées» créé par l'Etat en 1998 a l'honneur de vous inviter à une porte ouverte suivant votre convenance le 20 juin 2001 ou le 27 juin 2001.

Lors de la porte ouverte, l'Établissement public «Centres, foyers et services pour personnes âgées» qui gère actuellement 15 Centres intégrés pour personnes âgées respectivement Maisons de soins à travers le Grand-Duché du Luxembourg se présentera et vous exposera son infrastructure.

Dans le but de rendre l'après-midi aussi agréable que possible, le groupe de théâtre «Flantermois» est invité et une tartine paysanne au jambon cru et cuit vous sera offerte.

La manifestation a lieu au:

Centre du Rham
1, plateau du Rham
L-2427 Luxembourg-ville

le 27 juin 2001
de 14.30 à 16.30 heures

Mir rekommandéieren eise Member sech d'Zëmmere vun dësem Centre unzekucken.

D'Fédératioun

Sommaire

Nationalkongress vun den Zwangsrekrutéierten zu Hesper	2
Gedenktag der „Enrôlés de force“ beim GI-Denkmal in Clerf	9
„...un all déi, déi hiert Bescht ginn hunn, och hiert Liewen“	10
10. Mee 2001	12
Zwangsarbeit	12
La Journée locale de commémoration entre dans sa 40e année	13
Ein so genanntes „Kunstobjekt“, das soviel Unfrieden stiftete	13
„Gëlle Fra 2“ abgetragen	14
Eine Gedenkstätte wider das Vergessen	14
Gazettchen	15
Eng Invitatioun vum Centre du Rham	15

Aus eiser Agenda

11. August 2001: Leschten Termin fir d'Aschécke vun de Frobéi un OIM, Lëtzebuerg

9. September 2001: Journée commémorative vun den Enrôlés de force, victimes du nazisme an der Stad.

16. September 2001: Konveniat RAD Brahnau-Bromberg zu Meechtem. Halwer 11 Auer Mass, duerno gi Blumme beim Monument aux morts néiergeluegt, um 12

Auer ass Receptioun op der Gemeng zu Meechtem. Um 13 Auer ass Mëttegiessen an der Auberge du Lac.

10 November 2001: Journée commémorative a Generalversammlung vun den Tambower.

8. Dezember 2001: Journée commémorative Libération aus russescher Gefaangenschaft 7. Dezember 1945.

26. Dezember 2001: Commémoratiounsmass mat Blummennidderleeën zu Diddeleng.

Redaktiounsschluss fir Nr. 4/2001 ass den 1. August 2001.

† IN PACE

Sektioun Péiteng

Mir traueren ëm eis Komerodinnen, Komeroden an Éi-remember, déi eis am Joer 2000 fir ëmmer verlooss hunn:

Den 21.2.00	Emilie Rommes-Blau	77 Joer
De 25.2.00	Eugène Feller	76 Joer
Den 1.4.00	Albert Reckinger	73 Joer
Den 12.6.00	Edmond Thilgen	73 Joer
De 25.8.00	Roger Hoffmann	76 Joer

Den 1.10.00	Théophile Kohn	77 Joer
De 16.10.00	Delphine Michels-Beck	75 Joer
Den 28.11.00	Nicolas Kerschen	74 Joer
Den 29.07.00	Annie Müller (Éiremember)	78 Joer
Den 18.09.00	Margot Weiler (Éiremember)	79 Joer

Mir behale souwuel si wéi och eis Komerodinnen a Komeroden, déi gefall, vermësst oder an all deene Joere verstuerwe sinn, a beschter Erënnerung.

Fédération des victimes du nazisme, enrôlés de force, Association sans but lucratif –

Siège: 34A, rue de la Déportation, L-1415 Luxembourg, **boîte postale 2415, L-1024 Luxembourg, CCP 31329-95 – Banque internationale: 5-217/4546**

Rédaction du bulletin bimestriel: «Les sacrifiés», c/o Norbert Melcher
1, Wisegässel, L-7333 Steesel, Tél. 33 60 30

Service social aux enrôlés de force: 3A, rue de la déportation, L-1415 Luxembourg, tél. 48 32 32.

L'Association des parents des déportés militaires luxembourgeois, secrétariat:
3A, rue de la Déportation, L-1415 Luxembourg, boîte postale 2415, L-1024 Luxembourg

L'Amicale des anciens de Tambow, secrétariat: L-8378 Kleinbettingen, 14, rue de Kahler, CCP 24007-48, tél. 39 60 39

L'Association des enrôlés de force, victimes du nazisme,
secrétariat: 3A, rue de la Déportation, L-1415 Luxembourg,
boîte postale 2115, L-1024 Luxembourg, CCP 31324-90

Association des survivants des enrôlés de force, a.s.b.l., siège: 3A, rue de la Déportation, L-1415 Luxembourg.

La correspondance est à adresser à Mme Josée Reeff, 11, rue de Moutfort, L-5355 Oetrange, tél. 35 00 14

Impression: Imprimerie Saint-Paul s.a., Luxembourg